



PKEE

Polski Komitet Energii Elektrycznej
Polish Electricity Association

Warszawa, 22 czerwca 2023 r.

**Stanowisko Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej w kwestii projektu
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego oraz Rady w sprawie ustanowienia ram
zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz
zmiany rozporządzeń (UE) 168/2013, (UE) 2018/858, 2018/1724 i (UE) 2019/1020**

PKEE z zadowoleniem przyjmuje projekt propozycji mającej na celu zmniejszenie zależności i dywersyfikację importu surowców strategicznych. Uważamy, że propozycja ta wzmacnia autonomię w kwestii dostaw kluczowych surowców na terenie UE dla technologii o zerowej emisji netto. Jeśli rozporządzenie to zostanie właściwie przepracowane, może doprowadzić do zwiększenia produkcji na terenie UE, ograniczając tym samym wytwarzanie na terenie innych krajów, w tym Chin.

Propozycja Komisji, dotycząca utrzymania statusu surowców krytycznych dla węgla koksującego i miedzi oraz dodatkowo statusu miedzi jako surowca strategicznego, ma kluczowe znaczenie. Surowce te są niezbędnymi komponentami do produkcji stali, przez co są wykorzystywane w wielu strategicznych sektorach gospodarki, w tym w produkcji turbin wiatrowych, paneli słonecznych i elektrowni jądrowych. **Ujęcie ich na liście przyczyni się do udanego przejścia na zieloną energię poprzez zmniejszenie śladu węglowego. Zwłaszcza, że Polska jest czołowym producentem tych surowców na terenie UE.** Niemniej jednak, dalszemu wydobyciu węgla koksującego nie powinny zagrażać ograniczenia nałożone przez proponowane przez Komisję rozporządzenie w sprawie redukcji emisji metanu. Kompromisowy tekst uzgodniony przez Parlament Europejski 9 maja, który modyfikuje propozycję Komisji dotyczącą emisji z kopalń i tym samym zwalnia węgiel koksujący z przepisów dotyczących odmetanowania, stanowi krok we właściwym kierunku. Popieramy również wniosek Komisji dotyczący utrzymania statusu surowców krytycznych dla ciężkich i lekkich pierwiastków ziem rzadkich. Chcielibyśmy zwrócić uwagę, że Chiny dominują w łańcuchu dostaw metali ziem rzadkich - pierwiastków, które odgrywają kluczową rolę w rozwoju nowych gałęzi przemysłu i są niezbędne do zielonej transformacji. Dlatego nie powinniśmy stwarzać zagrożenia dla globalnych łańcuchów dostaw pierwiastków ziem rzadkich i szybko przełamać dominację Chin w tej kwestii. Państwa członkowskie UE muszą zachować ostrożność, by nie uzależnić się od innych krajów w zakresie surowców, jak to miało miejsce w przeszłości w przypadku dostaw gazu ziemnego z Rosji.



PKEE

Polski Komitet Energii Elektrycznej
Polish Electricity Association

Przejsie z paliw kopalnych na technologie czystej energii wymaga wydobywania wiekszej ilosci surowcow na terenie UE. Dlatego konieczny jest bezpieczny i zrownowazony dostep do surowcow krytycznych i strategicznych. **PKEE dostrzega obawy zwiazane ze skutecznoscia Rozporzadzenia w sprawie surowcow krytycznych oraz tego, czy bez zapewnienia adekwatnego finansowania ryzyko zwiazane z uciezka inwestycji zostanie odpowiednio zaadresowane.** Dostrzegamy potencjal proponowanego rozporzadzenia w zwikszaniu liczby projektow wydobywczych, przetworczych i recyklingowych w Europie. Jednak przerzucanie odpowiedzialnosci finansowej rowniez na istniejace juz instrumenty i programy państw czlonkowskich moze skutkowac nieuczciwa konkurencja miedzy poszczegolnymi krajami. Niektore państwa czlonkowskie moga bowiem udzielic przedsiebiorstwom wiekszej pomocy niz pozostale, co doprowadzi do fragmentacji rynku. Rozporzadzenie ma na celu przywrócenie uczciwej konkurencji miedzy wszystkimi przedsiebiorstwami dzialajacymi na wspolnotowym rynku wewnetrznym oraz zagwarantowanie rownego dostepu do finansowania Projektow Strategicznych. Inwestorzy i producenci rowniez potrzebuj stabilnosci. **Dlatego wzywamy decydentow do zapewnienia bezposredniego wsparcia finansowego rowniez na szczeblu UE poprzez wprowadzenie specjalnego unijnego funduszu inwestycyjnego przeznaczanego na Projekty Strategiczne dla zapewnienia takich samych warunkow dzialania.**

Ponadto, w celu zapewnienia wlasciwego zarzadzania ryzykiem, duze firmy wytwarzajace strategiczne technologie przy uzyciu surowcow strategicznych co dwa lata powinny przeprowadzac audyty swoich lancuchow dostaw. W związku z tym, **zdecydowanie wzywamy instytucje wspóltworzace prawo do doprecyzowania przepisow art. 23.3. Czlonkowie PKEE zwracaja bowiem uwage na fakt, ze ogólne wnioski dotyczace struktury dostaw surowcow krytycznych (wyniki audytu) producentow technologii (nie stanowiac tajemnicy przedsiebiorstwa) moga zostac na wniosek przedstawione ich partnerom biznesowym/inwestorom.**